

B.A. Semester - 1 (CBCS) Examination

Oct/Nov-2025 (New Course)

SANSKRIT: P1 BRTUHARI: NITISHATAK (FOUNDATION CLASSICAL LANGUAGE)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

- પ્રશ્ન-૧ (અ) કોઇપણ બે શ્લોકોનું ભાષાંતર કરો. (૦૮)
- ૧) યાં ચિન્તયામિ સતતં મયિ સા વિરક્તા,
સાઽપ્યન્યમિચ્છતિ જનં સ જનોઽન્યસક્તઃ।
અસ્મકૃતે ચ પરિતુષ્પતિ કાચિદન્યા,
થિક્ તાં ચ તં ચ મદનં ચ હમાં ચ માં ચ।।
 - ૨) પ્રસહ્ય મણિમુદ્ધરેન્મકરવક્ત્રદંટ્રાઙ્કુરાત્,
સમુદ્રમપિ સંતરેત્ પ્રચલદૂર્મિમાલાઽઽકુલમ્।
ભુજઙ્ગમપિ કોપિતં શિરસિ પુષ્પવદ્ ધારયેન્,
ન તુ પ્રતિનિવિષ્ટમૂર્ખજનચિત્તમારાધયેત્ ॥
 - ૩) વિદ્યા નામ નરસ્ય રૂપમધિકં પ્રચ્છન્નગુપ્તં ધનં
વિદ્યા ભોગકરી યશઃસુખકરી વિદ્યા ગુરૂણાં ગુરુઃ।
વિદ્યા બન્ધુજનો વિદેશગમને વિદ્યા પરં દૈવતં
વિદ્યા રાજસુ પૂજ્યતે ન હિ ધનં વિદ્યાવિહીનઃ પશુઃ।।
 - ૪) કેયૂરાણિ ન ભૂષયન્તિ પુરુષં હારા ન ચન્દ્રોજ્વલા,
ન સ્નાનં ન વિલેપનં ન કુસુમં નાલકૃતા મૂર્ધજાઃ।
વાણ્યેકા સમલઙ્કરોતિ પુરુષં યા સંસ્કૃતા ધાર્યતે,
ક્ષીયન્તે ખલુ ભૂષણાનિ સતતં વાગ્ભૂષણં ભૂષણમ્ ॥
- પ્રશ્ન-૧ (બ) નીચેનામાંથી કોઇપણ બે પંક્તિ સસંદર્ભ સમજાવો. (૦૬)
- ૧) સત્સઙ્ગતિઃ કથય કિં ન કરોતિ પુંસામ્।
 - ૨) સર્વે ગુણાઃ કાઞ્ચનમાશ્રયન્તે।
 - ૩) સન્મિત્ર લક્ષણમિદં પ્રવદન્તિ સન્તઃ।
 - ૪) શીલં પરં ભૂષણમ્।
- પ્રશ્ન-૨ ભર્તૃહરિના જીવન અને કવનનો પરિચય આપો. (૧૪)
- અથવા
- પ્રશ્ન-૨ “નીતિશતકમ” નાં સાહિત્ય સ્વરૂપની ચર્ચા કરો.
- પ્રશ્ન-૩ નીતિશતકમાં ભર્તૃહરિએ કરેલી ‘સજ્જન પ્રસંશા’ વિશે નોંધ લખો. (૧૪)
- અથવા
- પ્રશ્ન-૩ “કૃવામાંથી કે સાગરમાંથી ઘડો સરખું જ પાણી ગ્રહણ કરે છે” એમ કહી કવિ કયો બોધ આપે છે?
- પ્રશ્ન-૪ નીતિશતકમાં ઉપદેશેવું વ્યવહાર જ્ઞાન વિશે વિસ્તારપૂર્વક સમજાવો. (૧૪)
- અથવા
- પ્રશ્ન-૪ “રાજાઓએ પૃથ્વીનું અને પ્રજાનું કેવી રીતે વાલન પાલન કરવું જોઈએ?” આ મુક્તક ચર્ચો.
- પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઇપણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો. (૧૪)
- ૧) દુર્જન નિંદા
 - ૨) સદ્ગુણોનું ગૌરવ
 - ૩) ધનની પ્રસંશા
 - ૪) રાજનીતિનું સ્વરૂપ